

Deres saksnr. 24/3674

Oslo, 22.08.2024

Høring NOU 2024:5 "Maktens ansikt - Skjernet identitet for ansatte i politiet og kriminalomsorgen?"

Norsk Presseforbund (NP), Norsk Redaktørforening (NR) og Norsk Journalistlag (NJ) takker for muligheten til å kommentere NOUen fra Skjermingsutvalget, og for at vi fikk utsatt frist til 22.08.

Utvalget har mange viktige vurderinger knyttet til betydningen for enkeltpersoner og enkeltpersoners rettssikkerhet og mulighet til å reise inhabilitetsinnsigelser. Våre merknader gjelder først og fremst medienes tilgang. Samtidig henger enkeltpersoners tilgang tett sammen med medienes tilgang til opplysninger og mulighet til å gå inn i enkeltsaker. Vi vil derfor understreke på generelt grunnlag at det er viktig å sikre enkeltpersoner best mulig tilgang til opplysninger om identitet.

1. Oppsummering av våre hovedinnspill:

- Vi mener redaksjonelle mediers informasjonskrav etter EMK artikkel 10 bør beskyttes i loven. Dette bør gjøres gjennom en egen bestemmelse, som gir mediene en særlig rett til opplysninger om identitet når denne skjermes for allmennheten, se vårt høringssvar punkt 4.
- Offentlige tjenestepersoner har allerede ~~har~~ et sterkt strafferettslig vern, dette er et tungt argument mot ytterligere skjerming, se høringssvar punkt 7.
- Vi mener taushetsplikten i politiloven, straffeprosessloven og straffegjennomføringsloven etter sin ordlyden går for langt og ~~at den~~ må begrenses til å gjelde offentlig ansatte, se vårt høringssvar punkt 9
- Vi ~~mener~~ går inn for at det skal være innsynsrett i begrunnelsen for identitetsskjerming, når det lar seg gjøre i anonymisert form, se vårt høringssvar punkt 9

2. Identitetsskjerming og konsekvenser for journalistikken:

Som utvalget skriver (16.2.2), finnes det en rekke eksempler på at pressen har avdekket

kritikkverdige forhold i politiet og kriminalomsorgen. Å skjerme identiteten til offentlige myndighetspersoner vil svekke mediernes mulighet til å undersøke, avdekke og informere om saker av stor allmenn interesse.

Innsyn i identifiserende data om enkeltansatte i offentlig sektor er et svært viktig og mye brukt verktøy i journalistikken. Det er viktig for pressen å bevare dagens adgang til navn for å kunne utføre samfunnsoppdraget. Ikke bare innsynsrett i enkeltpersoners navn, men også datauttrekk som gir mulighet til krysskobling. Dette var for eksempel sentralt i Omsorgsbyggsaken, som blant annet gjaldt [ansettelse av familie og venner i foretaket](#). Det samme gjaldt i saken om Norsk Narkotikapolitiforening (NNPF) der det kom fram at ansatte i Politidirektoratet [behandlet pengesøknader fra NNPF samtidig som at de var medlemmer](#). Gjennom kryssøk av ansatt-data fra kommuner mot leverandørregister og aksjonærregister avdekket Kommunal rapport flere habilitetssaker [bla. i Rana kommune](#), mens Teknisk Ukeblad gjorde [det samme overfor Vegvesenet](#). I «Våpensaken» (omtalt i NOUen kap 3.2.2.1) brukte VG mye tid på å kartlegge hvem som var involvert, her var identiteten avgjørende. I Monika-saken (BT) var det viktig å vite hvem varsleren hadde jobbet med for å vurdere kredibilitet.

Ikke alle disse sakene gjelder politiet, men de viser likevel betydningen av å kjenne til identiteten til offentlige tjenstepersoner for å kunne vurdere habilitet, bindinger og andre viktige forhold.

Begrensninger i pressens rett til innsyn om identitet, vil svekke mediernes mulighet til å ettergå ansettelser og saksbehandlingen i politiet, herunder mulig maktmisbruk. Dermed vil også skjerming utgjøre et inngrep i mediernes informasjonskrav.

Jo viktigere opplysningene er for mediernes samfunnsrolle, jo strengere krav stilles det til grunnlaget for å holde tilbake disse opplysningene. Dette er bakteppet for våre videre kommentarer til utredningen.

3. Om utvalgets vurderinger og forslag

Vi mener utvalget i all hovedsak har skrevet en god utredning, og vi støtter mange av vurderingene og anbefalingene til utvalget som er oppsummert i kapittel 17. Vi vil særlig trekke fram følgende:

- Hovedkonklusjonen om at det som hovedregel skal være åpenhet om identiteten til ansatte i politiet og kriminalomsorgen.
- At en hovedregel om skjerming med muligheten for innsyn ved begrunnet behov, «vil favne langt bredere enn behovet tilsier, gjøre unødvendig store inngrep i verdier som er viktige for det norske samfunnet og skape risiko for krenkelser av enkeltmenneskers rettigheter». Her vil vi legge til at det også vil være et uforholdsmessig inngrep i mediernes rett til informasjon. Vi viser ellers til utvalgets vurderinger knyttet til dette i kap 17.1, og vil særlig understreke ~~utvalgets syn~~ argumentet om at ved utøvelse av makt bør åpenhet være utgangspunktet.
- Å ha regler som gir en mer begrenset og målrettet adgang til identitetsskjerming der tungtveiende grunner tilsier det.

- En begrunnelsesplikt for identitetsskjerming, slik det er foreslått i de ulike lovbestemmelsene. Krav om skriftlighet er viktig av hensyn til notoriteten.

4. Forslag om lovfesting av mediernes særlige informasjonskrav

Vi mener utvalget burde ha foreslått en lovfesting av mediernes særlige informasjonskrav. Etter vårt syn redegjør utvalget på en god måte for ytringsfriheten i kap 3.2, og det sterke vernet pressen har mot inngrep i informasjonskravet etter EMK art. 10. Som utvalget konkluderer i kap 3.2.2.1, kan EMK art 10 danne grunnlag for et krav om innsyn fra enkeltpersoner, **og særlig pressen** (vår utheving) i opplysninger om identiteten til ansatte i politiet og kriminalomsorgen, dersom opplysningene har offentlig interesse og er av betydning for offentlig debatt. Dermed vil skjerming utgjøre et inngrep i informasjonsfriheten. Videre skriver utvalget bla i sin oppsummering i 3.2.4:

«Etter EMK artikkel 10 nr. 1 er et innsyns krav i opplysninger om identiteten til ansatte i politiet og kriminalomsorgen hovedsakelig betinget av *hvem* som søker innsyn. Pressen vil som regel ha rett til innsyn i opplysninger om identiteten til ansatte i kriminalomsorgen og politiet etter denne bestemmelsen der opplysningene har offentlig interesse og er av betydning for offentlig debatt.»

Vi savner at utvalget går fra denne redegjørelsen for gjeldende rett, til en vurdering av hvilken praktisk betydning dette skal få for pressens tilgang til identiteten til maktpersoner innenfor kriminalomsorg og politi. Vi mener gjeldende rett taler for en egen bestemmelse som beskytter pressens informasjonskrav når allmennheten nektes tilgang, for eksempel professor Ragna Aarli anbefaler i sin utredning om innsyn i straffesaksdokumenter, se forslag til ny § 29 (2) i ny straffeprosesslov:

«Personer i oppdrag underlagt redaktøransvar etter lov 29. mai 2020 nr. 59 (medieansvarsloven) har også rett til innsyn i dokumenter i verserende straffesak nevnt i 29 a annet ledd og i dokumenter i avsluttet straffesak nevnt i 29 b annet og tredje ledd, så langt det ikke gjelder unntak etter § 29 c og § 29 d. Ved anvendelse av unntak etter § 29 c og § 29 d skal merinnsyn etter § 29 e vurderes.»¹

Se også forslag fra Ytringsfrihetskommisjonen, NOU 2022:9 kap. 11.8.5:

«Taushetsplikt er ikke til hinder for at opplysninger etter en forholdsmessighetsvurdering deles med medier eller andre som skal bruke opplysningene til å informere offentligheten om en sak av allmenn interesse»

Egne regler for pressen ligger også i dagens regelverk i forskrift om offentlighet i rettspleien, kapittel 2. Det er også forutsatt at pressen har «saklig grunn» etter politiregisterforskriften § 27-2, se RA-2017-3-S, Riksadvokatens veileder om Innsyn i straffesaksdokumenter for andre enn sakens parter, kapittel 5 og 6.3.

Å legge opp til at den enkelte saksbehandler eller tjenesteperson skal vurdere identitetsskjerming konkret i lys av EMK art. 10 ut fra hvem som spør i hvert enkelt tilfelle, vil ikke sikre en lovlig og ensartet praksis på dette området. Ved å sikre redaksjonelle medier som har forpliktet seg på Vær Varsom-plakaten en særlig tilgang etter loven, tilrettelegger man for at

¹ Forslaget er nærmere omtalt i kap. 10.3.2. Se også kap. 7.6.

mediene kan ivareta informasjonsansvaret, samtidig som opplysningene er beskyttet gjennom presseetikken. Vi viser særlig til Vær Varsom plakaten punkt 4.7: "Identifisering må begrunnes i et berettiget informasjonsbehov".

Redaktørstyrte journalistiske medier har lang erfaring i å håndtere opplysninger som ikke skal ut i offentligheten, men samtidig er sentrale for å kunne kontrollere offentlige myndigheter og myndighetsutøvelse. Praksis viser at terskelen for identifisering i spaltene er svært høy. Selv i saker med stor allmenn interesse, blir tjenestepersoner i politiet svært sjeldent identifisert, se for eksempel i saken om [politivold på Kongsberg som nå skal opp i Høyesterett](#) og saken mot en politimann fra Nordland politidistrikt som ble [dømt i Hålogaland lagmannsrett for grovt uaktsom voldtekt og misbruk av stilling](#). Etter det vi kjenner til har ingen redaksjonelle journalistiske medier har til nå identifisert polititjenestepersoner ene til tross for at de kjenner identiteten.

5. Kommentar til kapittel 16 - hensyn:

Vi støtter utvalgets utgangspunkt om at åpenhet bør være et grunnleggende ideal for offentlig myndighetsutøvelse, og at dette henger tett sammen med tillit til myndighetene (kapittel 16.2.1).

Hensyn som kan begrunne identitetsskjerming:

Vi mener også utvalget redegjør godt for hvordan rettssikkerhetshensyn (kan 16.3) og behovet for ansvarliggjøring og kontroll med etatene og deres ansatte (punkt 16.4) spiller inn i vurderingen av om adgangen til identitetsskjerming skal utvides.

Av hensyn som kan begrunne utvidet adgang til identitetsskjerming, støtter vi at **sikkerhet** for de ansatte og samfunnet (punkt 16.5) og de ansattes **personvern, kriminalitetsbekjempelse** og **metodevern** er relevante som grunnlag for skjerming.

Når det gjelder hensynet til **arbeidsmiljø**, støtter vi ikke at dette kan brukes som selvstendig grunnlag for identitetsskjerming. Dette er et hensyn som rent ordlydsmessig kan romme mye, alt fra sikkerhet (som allerede er fanget opp i opprømsingen over) til en subjektiv følelse av ubehag. Slik vi ser det, vil de situasjoner der det er forholdsmessig å nekte innsyn i identiteten som følge av hensynet til arbeidsmiljøet, fanges opp av enten sikkerhet, personvern, kriminalitetsbekjempelse eller metodevern.

Hensyn som taler mot identitetsskjerming:

Vi er enige med utvalget i at både hensynet til offentlighet (16.2.2) og innsynsretten (16.2.3) taler mot skjerming. Vi mener utvalget treffer godt på den betydningen identifikasjon har for mediene og medienes samfunnsrolle, viser særlig til følgende sitat i kapittel 16.2.2:

«Offentlighet er også avgjørende for pressens funksjon. Pressen er avhengig av informasjon både om det offentliges virksomhet generelt og behandlingen av enkeltsaker for å kunne opplyse allmennheten, bidra til offentlig debatt og ikke minst føre journalistisk kontroll med myndighetene. Det er en rekke eksempler på at pressen har avdekket kritikkverdige forhold i politiet og kriminalomsorgen. Pressens rapportering fra straffesaker bidrar dessuten til kontroll med aktørene i strafferettspleien, og til å kalibrere strafferetten mot allmennhetens rettsfølelse. Pressen er dermed med på å forme borgernes syn på myndighetene og måten de utøver makt på.

Utvidet adgang til å skjermes identiteten til ansatte i politiet og kriminalomsorgen vil redusere allmennhetens tilgang til informasjon, og kunne vanskeliggjøre pressens kontroll med politiet og kriminalomsorgen.»

Utvidet identitetsskjerming gjør det altså vanskeligere for mediene å ivareta sitt ansvar med å beskytte enkeltmennesker mot overgrep eller forsømmelser fra offentlige myndigheter og institusjoner, som er en del av pressens samfunnsrolle nedfelt i Vær Varsom-plakaten punkt. 1.5.

6. Særlig om identitetsskjerming og henlagte saker og saker som har vært behandlet bak lukkede dører

I kap 3.5.4. gjennomgår utvalget EMDs praksis knyttet til Identitetsskjerming under Spesialenhetens etterforskning. I oppsummeringen i 3.5.6 står det:

«Identitetsskjerming i straffesaker kan dermed bare tillates når det er strengt nødvendig. Det vil for eksempel kunne gjøres av hensyn til vitners liv, helse eller rettigheter for øvrig, eller av hensyn til politiets etterforskningsmetoder. Selv da må imidlertid unntaket være strengt nødvendig, og beslutningsprosessen må så langt som mulig ivareta kravene til kontradiktorisk prosess, likebehandling mellom partene og siktedes rettssikkerhet. Adgangen til å gjøre unntak fra innsyn vil være større mens saken er under etterforskning enn etter at tiltale er tatt ut.»

Vi støtter utvalgets konklusjon om at terskelen skal være høy. Samtidig savner vi en vurdering av hvilken betydning det skal ha for retten til innsyn når saker blir henlagt eller blitt behandlet bak lukkede dører. Dette har Høyesterett påpekt i to saker, HR 2013-641-A, der det uttales i avsnitt 55:

«I denne sammenheng har det dessuten betydning at størsteparten av hovedforhandlingen ble gjennomført for lukkede dører, slik at allmennheten aldri har fått full innsikt i lagmannsrettens bevisgrunnlag, jf. synspunktet i saken Stoll mot Sveits (EMD 10. desember 2007) ([EMD-2001-69698-2](#)) avsnitt 110»

Og HR-2015-2536-A avsnitt 71:

«I vår sak ble NRKs siste innsynsbegjæring fremsatt etter at straffesaken mot de tre mistenkte var endelig avgjort gjennom riksadvokatens henleggelsesbeslutning. Hensynet til etterforskningen og til en rettferdig rettergang gjorde seg da ikke lenger gjeldende, og offentlighetshensynet kunne følgelig heller ikke ivaretas gjennom en domstolsbehandling. Jeg viser til Treholtkjennelsen avsnitt 55 der det ble uttalt følgende om offentlighetsprinsippet (..)»

Dette gjør at selv om retten til innsyn som hovedregel styrkes i takt med straffesakens utvikling og stadier, så kan nettopp det at en sak ikke går videre til domstolen, være et selvstendig argument for innsyn. Dette gjelder spesielt overfor mediene som har en viktig samfunnsrolle i å ettergå politiet, også når det gjelder avsluttede og henlagte straffesaker. Dette poenget bør særlig tillegges vekt i spørsmål om innsyn i Spesialenhetens henleggelses, der behovet for tillit er stort, og muligheten til å ettergå henleggelsen og evt bindinger mellom den i Spesialenheten som har behandlet saken og den saken gjelder (mistenkte og andre involverte polititjenestepersoner) er sentralt.

7. Kommentar til kap. 8 – betydningen av offentlige tjenstepersoners strafferettslige vern

Som utvalget omtaler i kap. 8.2-8.3, nyter offentlig tjenstepersoner gjennom flere straffebud et sterkt strafferettslig vern under tjenesteutøvelse som gjelder alt fra vold og trusler til forulemping og hindring av tjenstepersoner. Som utvalget skriver stilte Ytringsfrihetskommisjonen (NOU 2022:9) spørsmål ved dette sterke vernet, særlig mot utilbørlige ytringer (NOU 2022:9 s.208, gjengitt av utvalget i kap. 8.3). Vi støtter utvalget i deres påpekning i kap. 8.1, at offentlige tjenstepersoner allerede har et sterkt (og særlig sterkt) vern, må tillegges vekt i vurderingen av om det er behov for et ytterligere vern av tjenstepersoner i form av identitetsskjerming. Vi mener dette er et tungt argument mot ytterligere skjerming.

8. Kommentar til kapittel 12-15

Vi mener utvalget gjør en nødvendig og viktig opprydningsjobb i sin gjennomgang av undersøkelser knyttet til vold og trusler, og hvordan de kan brukes som grunnlag i vurderingen av om det er behov for identitetsskjerming. Gjennomgangen av de spørsmål som er stilt og hvilke konklusjoner man kan utlede på bakgrunn av tall, begrepsbruk og hvem som er spurt, gir et svært viktig grunnlag for den videre debatten om dette spørsmålet. Den bør også være en påminnelse om en kritisk tilnærming til denne type undersøkelser i fremtidige diskusjoner, slik at vi som samfunn kan diskutere spørsmålet på et mest mulig opplyst og korrekt grunnlag. Gjennomgangen til utvalget viser at det fra ulike hold har blitt brukt undersøkelser i argumentasjonen for identitetsskjerming, som i realiteten ikke underbygger et reelt og faktisk behov. Det svekker den offentlige debatten og grunnlaget for de beslutninger som tas. Vi mener vurderingene til utvalget illustrerer godt dette poenget, og gjengir her noen av sitatene som vi særlig har merket oss og stiller oss bak:

Fra kap. 12.1: «Omfanget og en eventuell utvikling gir imidlertid ikke i seg selv indikasjon på om adgangen til identitetsskjerming bør utvides. Om identitetsskjerming vil være et effektivt forebyggende tiltak mot slike hendelser, avhenger blant annet av i hvilke situasjoner volden og truslene skjer. Vold og trusler som oppstår i direkte konfrontasjon mellom ansatte i politiet og publikum eller mellom ansatte i kriminalomsorgen og innsatte/domfelle, vil ikke nødvendigvis kunne forhindres ved at identiteten til den ansatte skjermes. Derimot vil vold og trusler som skjer i andre situasjoner enn ved direkte konfrontasjon, og som følge av at gjerningspersonen har tilgang til den ansattes identitetsopplysninger, for eksempel der den ansatte oppsøkes utenfor arbeidstid enten fysisk eller digitalt, kunne forhindres dersom identiteten til den ansatte er skjermet for borgeren».

Fra 12.4.1 om politidirektoratets medarbeiderundersøkelser:

«Medarbeiderundersøkelsene kan bidra til å belyse hvordan volden og truslene oppstår, og hyppigheten av dem. Men også her beror besvarelsene på den ansattes subjektive forståelse av hendelsen, spørsmålsstillingen og begrepsbruken.»

Fra 12.4.3 om Politiets Fellesforbunds medlemsundersøkelser:

«Fravær av informasjon om i hvilken kontekst trusselen eller det ubehagelige har forekommet, gjør at undersøkelsene i begrenset grad belyser om identitetsskjerming ville ha hindret

situasjonen. Det er heller ikke gjort undersøkelser av om hendelsene ble rapportert inn til arbeidsgiver eller anmeldt, og hvordan hendelsene eventuelt ble håndtert.»

Vi vil også trekke fram følgende sitater fra kapittel 15:

«Statistikken over anmeldelser og etterforskede tilfeller av vold og trusler mot offentlige tjenstepersoner gir ikke noen informasjon om i hvilke situasjoner volden eller trusselen forekommer, eller alvorligheten av lovbruddet. Kunnskap om situasjonene hvor det utøves vold eller fremsettes trusler er av betydning for å vurdere om identitetsskjerming kan være et effektivt tiltak for å beskytte den ansatte.

(...) Gjennomgangen viser også at det store flertallet av volds- og trusselhendelser både i politiet og kriminalomsorgen skjer impulsivt i forbindelse med de ansattes direkte kontakt med publikum eller innsatte/domfelte. Ytterst få hendelser skjer ved at de ansatte eller deres nærstående kontaktes på andre måter, i eller utenfor arbeidstiden. Skjerming av identitetsopplysninger vil dermed i svært begrenset grad bidra til å motvirke de mest aktuelle formene for vold og trusler mot de ansatte. Som utdypet i kapittel 17, mener utvalget likevel at de få hendelsene der identitetsskjerming kunne forebygget vold og trusler, bør fanges opp med målrettede regler om identitetsskjerming.

9. Kommentar til de ulike bestemmelsene – del 7 i høringsnotatet

Politi-loven ny § 29 b:

Første ledd: Vi støtter en tydelig hovedregel i første ledd om at rapporter og saksdokumenter skal opplyse om navn. Vi mener vilkårene «tungtveiende» og «forsvarlig» angir en høy terskel for unntak i tråd med gjeldende rett.

Annet ledd: Vi mener kravet om skriftlighet, er helt nødvendig for å sikre reelle vurderinger i situasjonen, og en notoritet rundt beslutningen som gjøre det mulig å ettergå hvis det blir spørsmål i etterkant.

I tillegg foreslår vi at det skal være mulig å søke innsyn i en anonymisert versjon av begrunnelsen.

Femte ledd: Vi støtter ikke formuleringen i femte ledd, der det heter:

Den som blir kjent med identiteten til brukeren av et tjenestenummer, plikter å bevare taushet om opplysninger som kan føre til at identiteten blir kjent.

«Den som blir kjent med» omfatter etter ordlyden alle som blir gjort kjent med identiteten. Ordlyden tilsier dermed at alle som blir kjent med identiteten utenfor tjenestestedet, også er forpliktet etter denne lovbestemte taushetspliktsbestemmelsen, dvs. også journalister. Det er lite i kommentaren fra utvalget som tyder på at man har ment dette. Vi foreslår at denne ordlyden endres til «en offentlig tjensteperson som gjennom sitt arbeid blir kjent med».

Forslag om nytt sjette ledd: Vi foreslår i tillegg at det tas inn et nytt sjette ledd som beskytter redaktørstyrte journalistiske mediers informasjonskrav:

«Taushetsplikten etter femte ledd er ikke til hinder for at opplysninger etter en forholdsmessighetsvurdering deles med redaktørstyrte journalistiske medier om en sak av allmenn interesse.»

Straffeprosessloven

§ 28 (4) nytt sjekke punktum.

Her foreslår vi å ta inn en henvisning til unntaket vi foreslår i § 29 b sjette ledd: *«unntaket i § 29 b (6) gjelder tilsvarende»*

§ 130a 1- 3ledd:

I denne bestemmelsen foreslås både en lavere terskel for anonym vitneførsel (fra dagens «kan være fare for» til «grunn til å frykte» og en utvidelse av hvilke situasjoner som kan føre til anonym vitneførsel. Anonym vitneførsel er et stort inngrep i informasjonskravet og offentlighetsprinsippet i rettspleien. Hvis anonym vitneførsel også påvirker mediernes rett til å følge og referere rettsforhandlingene, vil dette utgjøre et vesentlig hinder for mediernes kontrollfunksjon overfor domstolene. Det er derfor viktig at domstolen gjør konkrete forholdsmessighetsvurderinger også overfor hvordan dette påvirker mediernes arbeidsvilkår og tilgang til informasjon, og benytter seg av muligheten til å la mediene være til stede selv om det er grunnlag for å lukke dørene, jf. domstolloven § 127.

§ 230 a

Annet ledd:

Som i politiloven foreslår vi at det skal være mulig å søke innsyn i en anonymisert versjon av begrunnelsen. Hvis det ikke er mulig å anonymisere pga. forhold ved begrunnelsen, hele begrunnelsen unntas offentlighet.

Fjerde ledd:

Taushetsplikten er formulert på samme måte som politiloven, og vi ber om at ordlyden endres slik at det fremgår tydelig at den kun omfatter offentlige tjenstepersoner, sml. vår merknad til endringer i politiloven.

Vi foreslår også her, som i politiloven, å ta inn et unntak for redaksjonelle journalistiske medier, i et nytt femte ledd:

«Taushetsplikten etter fjerde ledd er ikke til hinder for at opplysninger etter en forholdsmessighetsvurdering deles med redaktørstyrte journalistiske medier om en sak av allmenn interesse.»

§§ 234 a, 264 (6) og § 264 a

Anonym vitneførsel er et stort inngrep i informasjonskravet og offentlighetsprinsippet i rettspleien. En utvidet adgang til å skjerme identiteten til ansatte i politiet og kriminalomsorgen, vil også svekke det mediene kan få tilgang til, for eksempel etter politiregisterforskriften § 27-2. Dette vil utgjøre et vesentlig hinder for mediernes kontrollfunksjon overfor politiet. Det er derfor behov for at det tas inn i loven en bestemmelse som gir mediene mulighet til å søke innsyn i anonymiserte identiteter. Vi foreslår at det tas inn en bestemmelse enten direkte i § 234 a eller i §§ 264 (6) og 264 a, tilsvarende det vi foreslår i situasjoner som ikke gjelder avhør, for eksempel slik:

«En kjennelse om anonym vitneførsel er ikke til hinder for at redaktørstyrte journalistiske medier gis tilgang til identiteten etter en forholdsmessighetsvurdering når de har saklig grunn.»

Straffegjennomføringsloven § 7c

Taushetsplikten i femte ledd er formulert på samme måte som politiloven og straffeprosessloven, og vi ber om at ordlyden endres slik at det fremgår tydelig at den kun omfatter offentlige tjenestepersoner, sml. vår merknad til endringer i politiloven.

Påtaleinstruksen § 34-6

I forslaget som gir adgang til å bruke tjenestenummer i saker som etterforskes av Spesialenheten for politisaker vises det til forslaget til regler i politiloven § 29 b tredje ledd, straffeprosessloven §§ 230 a eller 234 a. Her vil vi understreke betydningen av et særskilt unntak for mediene, slik vi har foreslått våre merknader til forslagene. At kontrollfunksjonen etter første ledd skal ligge hos Sjefen for Spesialenheten («med mindre Sjefen for Spesialenheten beslutter at det ikke er forsvarlig av hensyn til fornærmedes eller etterlattes rettigheter») øker behovet for en uavhengig kontroll.

Avslutningsvis vil vi påpeke at samtlige bestemmelser forutsetter at identitetsskjermingen skal opphøre når grunnlaget ikke lenger er til stede. Det ligger imidlertid ikke noe i loven som sikrer en jevnlig vurdering av grunnlaget for skjerming. Vi mener det bør tas inn en kontrollmekanisme som sikrer nye vurderinger, og i hvert fall et vilkår ved behandling av innsynskrav.

Med vennlig hilsen

For Norsk Journalistlag

For Norsk Redaktørforening

For Norsk Presseforbund

Ina Lindahl Nyrud
advokat

Solveig Husøy
assisterende generalsekretær

Kristine Foss
jurist